
Darko KOMŠO, Adriana GRI ŠTORGA

POLA STOLJEĆA I PEDESET BROJEVA ČASOPISA *HISTRIA ARCHAEOLOGICA*

A HALF CENTURY AND FIFTY ISSUES OF *HISTRIA ARCHAEOLOGICA*

Dragi prijatelji Muzeja,

Izuzetno nam je zadovoljstvo imati u rukama 50., jubilarni broj časopisa *Histria archaeologica*, koji ove godine obilježava pola stoljeća kontinuiranog izlaženja.

Zadatak muzeja nije samo izvođenje arheoloških istraživanja, prikupljanje, čuvanje i izlaganje muzejske građe, već i njezino stručno obrađivanje i objavljivanje. Upravo je stoga Arheološki muzej Istre u Puli (dalje Muzej) posebnu pažnju posvetio izdavačkoj djelatnosti.

Muzej kao nakladnik brojnih izdanja izdaje i časopis *Histria archaeologica* u kojem se poglavito prezentiraju rezultati arheoloških istraživanja, ali i druge srodne teme.

Prvi broj pokrenut je 1970. godine, a tiskan je 1972. Utemeljitelj je bio Branko Marušić, tadašnji direktor Muzeja (1967. - 1979.). On je, uz svoje suradnike, uvidio potrebu za stvaranjem specijaliziranog časopisa u kojem bi se objavljivali rezultati arheoloških istraživanja. Glavni urednik prvih pet brojeva časopisa bio je Boris Bačić (direktor od 1947. - 1967.), uz urednički odbor u kojem su osim njega bili Branko Marušić i Štefan Mlakar.

Od šestog tiskanog broja, koji nosi godište III, sv. 2 (tiskan 1977. g.), pa sve do god. 17-18, tiskanog 1987. g., glavni je urednik bio Branko Marušić. Broj 17-18 tiskan je i zasebno, kao prvi svezak posebnog izdanja *Histriae archaeologicae* s naslovom *Starohrvatska nekropola Žminj*, autora Branka Marušića.

Dear friends of the museum,

We are delighted to present the fiftieth issue of *Histria archaeologica*. This year our journal celebrates a half century of uninterrupted publication.

Our museum's mission goes beyond the performance of archaeological investigation and the gathering, safeguarding and exhibition of the collection; it also encompasses specialist analysis and publication of the museum's holdings. It is this broad mission that has seen the Archaeological Museum of Istria devote its particular attention to publishing activities.

Histria archaeologica is one of the museum's many publications and has the primary objective of presenting the results of archaeological investigation and related subject matter.

Work on the first issue began in 1970, with publication following in 1972. The journal was founded by Branko Marušić, the museum's director from 1967 to 1979. Marušić and his associates recognised the need for a specialised journal in which to publish the results of archaeological investigation. Boris Bačić (director from 1947 to 1967) served as the chief editor for the first five issues, joined on the editorial board by Branko Marušić and Štefan Mlakar.

Branko Marušić took over the role of chief editor from the sixth printed issue (year III, vol. 2, published in 1977)

Potrebno je posebno izdvojiti *Histriae archaeologicae* posvećene zaslužnijim muzejskim djelatnicima: dva sveska desetog godišta, 10/1 i 10/2 (tiskani 1979. i 1982.), bili su posvećeni dugogodišnjem direktoru Muzeja Borisu Bačiću povodom 65. obljetnice njegova rođenja, te sv. 20–21, tiskan u listopadu 1995. g., koji je u znak zahvale bio posvećen Branku Marušiću, a povodom 40. obljetnice njegova muzejskog i arheološkog rada (u Muzeju je radio do 1988. godine). Pored brojnih stručnih i znanstvenih članaka koje su za te brojeve napisali arheolozi i povjesničari umjetnosti iz Hrvatske i Slovenije, u uvodnim je tekstovima prezentiran njegov znanstveni i muzeološki rad, a posebno je objavljena i njegova bibliografija. Nažalost, Branko Marušić, obzirom na kašnjenje izlaska časopisa, nije doživio njegov izlazak, pa je u tom broju objavljena bibliografija svih njegovih radova tiskanih nakon 1987. kao i onih poslije njegove smrti 1991. godine.

Odlaskom Branka Marušića u mirovinu uredništvo preuzima tadašnja direktorica Muzeja Vesna Girardi Jurkić (direktorica od 1979. – 1991.). Broj 19/1988. također je tiskan i kao posebno izdanje *Histriae archaeologicae*, svezak drugi, pod naslovom *Bibliografija 1947.–1987.*, u kojoj su kronološki navedeni svi radovi stručnih djelatnika Muzeja, objavljeni od 1947. do 1987. godine. Ta dva posebna izdanja nastala su kao tadašnja potreba Muzeja za odvajanjem nekih redovnih izdanja u zasebne cjeline, od čega se poslije odustalo.

Značajno je da su do prošlog broja *Histriae archaeologicae* odgovorni urednici uvijek bili direktori, tj. ravnatelji Muzeja, a uredništvo su činili po tri člana iz redova stručnih djelatnika Muzeja, koji su imenovani odlukama ravnatelja. Tako je Robert Matijašić odgovorni urednik sveska 22–23, tiskanog 1993. i sveska 24–25, tiskanog u ožujku 1995. g., te sveska 8–9, 1977.–1978. (lipanj 1995.). Od sveska 26 (1997.) do sveska 30 (2001.) uredništvo preuzima Željko Ujčić. Kristina Mihovilić urednica je od sveska 31 (2002.) do sveska 34 (2005.), kao i sveska 20–21, 1989.–1990. (listopad 1995.). Od sveska 35 (2006.) do sveska 37 (2008.) odgovorna je urednica Kristina Džin, a od broja 38–39, tiskanog 2009., do broja 48 (2018.) urednik je bio Darko Komšo. Ova je dugogodišnja tradicija prošle, 2019. godine izmijenjena, kako bi se časopis nastavio razvijati i dobio kategorizaciju A1, te je, osim triju članova iz Muzeja, odabrano međunarodno uredništvo koje broji pet članova. Glavni urednik časopisa postao je dr. sc. Ivan Radman Livaja.

Iako se iz prethodno navedenih podataka vidi da je časopis jedno vrijeme izlazio neredovito, od sveska 26, tiskanog 1997., časopis redovito izlazi jednom godišnje. Od

through to year 17–18 (printed in 1987). Issue no. 17–18, authored by Branko Marušić and focused on *The Early Croatian Necropolis at Žminj*, was published separately as the first volume of a *Histria archaeologica* special edition.

Especially noteworthy are issues of *Histria archaeologica* dedicated to deserving museum staffers: two volumes of year 10 (10/1 and 10/2, printed in 1979 and 1982) were dedicated to long time museum director Boris Bačić on the occasion of his 65th birthday, while volume 20–21, printed in October of 1995, honoured Branko Marušić's forty years as an archaeologist with the museum (through to 1988). Volume 20–21 featured journal articles (specialist and scientific) penned by archaeologists and art historians from Croatia and Slovenia, a review of Marušić's academic and museum work, and his bibliography. Publication delays meant that Marušić did not live to see the issue in print; the bibliography included all of his works printed post 1987 and those printed following his passing in 1991.

When Marušić entered his retirement the helm of the editorial board was assumed by Vesna Girardi Jurkić (museum director from 1979 to 1991). Issue no. 19/1988 was another special edition of *Histria archaeologica*, the second volume (*Bibliography 1947–1987*). It presented, in chronological order, all the works of the museum's specialist staff published in the period from 1947 to 1987. The practice of publishing these separate content special issues would ultimately be abandoned.

Up to the past issue of *Histria archaeologica* the post of executive (chief) editor was always held by the museum director, who appointed the other three members of the editorial board. Thus Robert Matijašić served as executive editor for issue no. 22–23 (printed in 1993), no. 24–25 (printed in March of 1995), and no. 8–9 (1977–1978, printed in June of 1995). Željko Ujčić assumed the role for nos. 26 (1997) through 30 (2001). Kristina Mihovilić was next in line for nos. 31 (2002) through 34 (2005) and no. 20–21 (1989–1990, printed in October of 1995). Kristina Džin was executive editor for nos. 35 (2006) through 37 (2008), and Darko Komšo for nos. 38–39 (printed in 2009) through 48 (2018). This long-standing tradition was abandoned in 2019 in the continuing development of the journal and the acquisition of the A1 classification. Joining the museum's three editorial board members is a panel of five international editors. The post of chief editor has been assumed by Ivan Radman Livaja PhD.

The journal, we see, has had periods of sporadic publication; since volume 26 of 1997, however, it has been published in regular annual issues. From volumes 1 through 35 the print run was a thousand copies, from

prvog do 35. sveska naklada je iznosila 1000 primjeraka, od sveska 36 iz 2007. godine 800, od sveska 43 iz 2013. 700, a od sveska 49 iz 2019. godine 500 primjeraka.

Članci su tematski vezani za arheologiju i umjetnost s istarsko-kvarnerskog područja i svi imaju prevedene sažetke na jednom od stranih jezika, a pojedini su i u potpunosti prevedeni (engleski, talijanski, njemački). Od sveska 31 tiskaju se i slike u boji. Bibliografija svih članaka sadržanih u svescima od 1 - 30, objavljena je u svesku 30, tiskanom 2001. godine. U svesku 40 tiskan je nastavak od sveska 31 - 40, a u ovom najnovijem, 50-om, od sveska 41 - 50. U prethodnih 49 brojeva, tiskanih u 43 svezaka i dva posebna izdanja, na 7064 stranice objavljen je ukupno 191 znanstveni i stručni prilog. Nesrazmjer u brojevima i svescima nastao je jer je nekoliko brojeva izašlo kao dvobroj, i to zbog većeg broja stranica, ali i hvatanja ritma izlaženja po godištima i godinama. Ustanovljen je tijekom izdavanja, od zaprimanja članka, lekture, recenzijskog postupka, korektura i tiska. Autori članaka eminentni su znanstvenici i stručnjaci s područja arheologije, povijesti, povijesti umjetnosti. Najveći broj članaka napisali su stručni djelatnici Muzeja, koje nećemo posebno nabrajati, ali prisutno je i mnogo vanjskih suradnika, od kojih ćemo ovdje, zbog brojnosti, navesti samo neke: Dunja Glogović, Narcisa Bolšec Ferri, akademik Nenad Cambi, Marin Zaninović, Luka Bekić, Dino Milinović, akademikinja Biba Teržan, Bernhard Hänsel, Preston T. Miracle, Matej Župančić i drugi. Moramo spomenuti i neke vanjske suradnike koji nažalost nisu više među nama: arheologa i direktora Zavičajnog muzeja Poreštine Antu Šonju (1917. - 1981.), arheologa i voditelja Odjela za kulturno-povijesnu baštinu otoka Brijuni Antona Vitasovića (1946. - 2007.), akademika prof. dr. Ivu Petriciolija iz Zadra (1925. - 2009.), arheologa i književnika Nikšu Petrića s Hvara (1946. - 2010.), profesora emeritusa dr. dres. h. c. Bernharda Hänsela, te nažalost nedavno preminulog kolegu Tihomira Percana.

Pored drugih Muzejskih izdanja, *Histria archaeologica* čini temelj razmjene s gotovo 400 srodnih ustanova u tuzemstvu i inozemstvu te se tako istraživanja s našeg područja prezentiraju cijelom svijetu. Također, zahvaljujući tome, u knjižnicu Muzeja, putem razmjene, godišnje pristize više od 700 naslova. Na taj način obogaćuje se fond knjižnice s najnovijom stručnom literaturom potrebnom za rad kustosima, profesorima, studentima i svim drugim zainteresiranim osobama. Prisutna je i elektronska verzija na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske - Hrčak. Skenirani su i svi stariji brojevi te kao takvi dostupni elektronički u muzejskom repozitoriju (firma ArhivPRO iz Koprivnice), do kojega se može doći putem

volume 36 (2007) 800 copies, from volume 43 (2013) 700 copies, and from volume 49 (2019) 500 copies.

The journal publishes archaeology and art papers concerning the Istrian peninsula and Kvarner Bay area. In previous issues abstracts and some complete articles were translated into a foreign language (into English, Italian or German). Colour illustrations first appeared in volume 31. A bibliography of all papers published in volumes 1 through 30 was included in volume 30 (printed in 2001). The bibliography continued from volumes 31 through 40 in volume 40, while the latest issue covers volumes 41 through 50. The 49 preceding issues, printed in 43 volumes and two special editions, comprise 7,064 pages featuring a total of 191 specialist and scientific papers. The issue/volume numbering discrepancy is the result of double-issue volumes covering a larger total page count and reflecting an effort to sustain an annual publishing rhythm. A publishing procedure has been established that includes the submission of papers, copyediting, the review procedure, proofreading and printing. The journal articles are contributed by eminent researchers and specialists in the fields of archaeology, history and art history. The majority of the papers are penned by the museum's specialist staff, who need no special mention here, and by a broad range of contributing authors, including Dunja Glogović, Narcisa Bolšec Ferri, academician Nenad Cambi, Marin Zaninović, Luka Bekić, Dino Milinović, academician Biba Teržan, Bernhard Hänsel, Preston T. Miracle and Matej Župančić. Noteworthy contributing authors no longer with us include archaeologist and former Poreč regional museum director Ante Šonje (1917-1981), archaeologist and former head of the Brijuni Islands Cultural and Historical Heritage Department Anton Vitasović (1946-2007), Zadar native and academician Ivo Petricioli (1925-2009), archaeologist and writer Nikša Petrić of Hvar (1946-2010), the late emeritus professor and honorary doctor Bernhard Hänsel (1937-2017), and our recently and tragically deceased colleague Tihomir Percan.

Along with the museum's other publications *Histria archaeologica* is at the heart of our exchange with almost four hundred related institutions in the country and abroad, presenting local research to a global readership. This exchange also sees over seven hundred titles deposited in the holdings of the museum's library every year. This brings a wealth of the latest specialist literature to the library, critical to the work of curators, professors, students and other interested persons. An electronic edition is deposited with HRČAK, the central portal of Croatian scientific journals. All the old issues have been scanned and are available in electronic form at the museum's

mrežne stranice našeg Muzeja. To donosi brojne prednosti, kao što su mogućnost pristupa s radnog stola velikom broju korisnika i bez vremenskog ograničenja, uz bolji pregled i pretraživanje. Naravno da elektronska verzija ima i svoje nedostatke, kao što je skromna trajnost podataka na raznim DVD-ima, CD-ima, ali i formati na kojima su pohranjeni radovi ovisni su o trenutačnoj programskoj podršci. Stoga se ne smije napustiti tiskana verzija časopisa, jer je ona u knjižnicama uvijek dostupna svim sadašnjim i budućim generacijama.

Od sveska 40 časopisa *Histria archaeologica* svi su tekstovi dvojezični, tako što tekst na hrvatskom usporedo prati tekst na engleskom jeziku, a to je uvjetovalo i povećanje formata časopisa. Dvojezičnost je nužna kako bi se prezentirana tematika puno bolje približila čitateljima izvan hrvatskog govornog područja. Na taj je način dodatno obogaćena razmjena našeg Muzeja sa srodnim institucijama diljem svijeta.

Poželimo časopisu *Histria archaeologica* još dugo, uspješno putovanje i brojne svečane obljetnice koje su još pred njim.

online repository (developed by the Koprivnica-based ArhivPRO company), accessible via the museum's Internet site. This provides a broad range of advantages, including desktop access to a large number of users with no time restriction concerns and advanced viewing and search functionality. There are, of course, shortcomings associated with electronic editions, including the limited durability of data stored on compact disc media (DVD, CD), and those associated with data storage formats contingent on current software support. Clearly, then, a printed edition of the journal should not be abandoned; a hard copy is always available in libraries to all present and future readers.

Since volume 40 *Histria archaeologica* has been produced as a bilingual journal with the Croatian language papers presented with parallel English translations, which has increased the journal's size. This bilingual presentation is critical to making the journal's content accessible to the non-Croatian readership and further enhances the museum's exchanges with related institutions around the world.

We look forward confidently to the many more successful odysseys and anniversaries ahead for *Histria archaeologica*.